

A SÁRGA FOLT TITKA

*Elfelejtett magyar zsidó-törvények
és egyéb historikumok*

Írta:

U. KÁROLY MIKLÓS

B O R B Í R Ó K I A D Á S

A zsidóság múltja és a zsidó gyűlölet oka

Nincsen népe és nincsen fajtája a világnak, mely annyira felkeltette volna maga ellen más népek gyűlöletét, mint a zsidó. Égebben megdöbbenő arányokban bontakozik ki ez a gyűlölet, ha a történelem sokezeréves emlékei között kutatunk.

Vádak, üldözések, törvények akadályozzák évezredekken keresztül a zsidóság útját. S csodálatos módon a zsidóság valami szükség-szerűséget lát ezekben az üldöztetésekben és mártíromságot. Úgy állnak különböző korokban különböző népek életében, mint sajnátia. traméltó áldozat, mint ártatlan bárányok a farkasok között.

Szinte kísértetiesen ismétli meg magát a zsidó történelem.

Bevonulnak egy nép életébe úgy, mintha hozzá tartoznának. Toilán az első bevándorló generációk úgy is gondolják, hogy érdekisik miatt valóban érdemes beolvadni a vendéglátó nép életközösségébe. Átveszik az illető nép életének külsőségeit. Azután, amikor ncuegyökeresedtek és tropikus fajtájuk kíméletlenségével majdnem vezetőszerepehez jutottak, kibújik belőlük a fajta valami kíméletlensége, valami indokolatlan uralomvágy, mely már-már cezarománias tünetekkel jelentkezik és felkeltik a vendéglátó nép jogos haragját.

Hirtelen ők lesznek az illető nép törekvéseinek, vágyainak le-téteményesei. Ok akarják diktálni az élet rendjét, — azét az életét, amelyet még alig ismertek meg, — ők lesznek a csalhatatlanok, kik a leghelyesebb utat mutatják, pedig csupán a maguk érdekeinek útján járnak. Az asszimilálódási hirtelen felváltja az a törekvés, hogy saját célkitűzéseikhez asszimilálják a vendéglátó népet.

Nem is az így megszállott népek problémája lehet így a zsidókérdés, hanem sokkal inkább maguké a zsidóké. Nekik kellene elsősorban gondolkodni azon, hogy milyen okok, milyen belső adottságok idézik elő történelmi évezredek során állandóan és mindenütt az úgynevezett zsidókérdést.

Talán magának a zsidóságnak is szolgálatot teszünk, ha rövid összefoglalásban történelmi felsorolását adjuk a zsidók útjának, nicly — elismerjük — tele volt és van tövisekkel, de amiért nem vádolhatnak senkit, csak önmagukat.

Mert lehetetlen az, hogy éppen a zsidó erények keltsék fel mindenütt a zsidógyűlölet lángját. Kell, hogy lett legyen és legyen a zsidóságban valami, ami lehetetlenné teszi más népekkel való együttélését és lehetetlenné teszi, hogy asszimilálódjanak, vagy akár önálló nemzeti életet éljenek.

*

Nézzük a közelmúltat.

Az utolsó évtizedek magyarja például ha a zsidóságról beszélt, minden ösztönös idegenkedése mellett külsőleg kénytelen volt valami rákényszerült állásfoglalással elfanyalogni az ismert igét:

— A vallás — vallás. Emberiesség, humanitás, felebaráti szeretet ... Ők az emberiség sava-borsa... Ó-testamentum... stb.

Csak ilyen általános közhelyek voltak, amik a zsidókérdés tagadását jelentették. Mert bensőleg mindenki érezte, hogy itt valami mással áll szemben, mint vallási vagy hasonló problémával. Amit elmondott, s amivel megnyugtatta magát, az az önkéntelen és tudatos zsidó propaganda terméke volt. Jól hangzottak ezek a szólamok, de nem bizonyítottak semmit. Mint ahogy nem bizonyítottak semmit azok a kijelentések, melyek azt akarták érzékeltetni, hogy a gazdasági élet eg'etlen alkalmas irányítója a zsidó lehet. Legfeljebb arról lehetett szó, hogy a tágabb zsidó üzleti lelkiismeret — szemben a keresztény lelkiismerettel — többet mert és előnybe került a helyes krisztusi lelkiismerettel szemben és a valóban helyes erkölcsi érzékkel szemben, mely nem tudta a kizsákmányolás ilyen formáját helyeselni vagy követni.

A történelmi múlt viszonylatában ugj'anez a helyzet állott fenn. Lehetetlen, hogy' a világ minden közössége helytelenül ítélte volna meg a zsidóságot. Nem hihető, hogy ne akadt volna nemzet, mely beolvasztja a zsidóságot, ha az tényleg beolvasztható. Nem hihető, hogy ne akadt volna nemzeti vagy faji közösség, mely meg ne becsülje a neki dolgozó gazdasági értékeket, gazdasági erőket. Lehetetlen, hogy mint „más vallást” ne tudták volna bekapcsolni nemzeti életük vérkeringésébe.

Nem hihető, hogj' ne tartották volna meg, ha érték lett volna s ha lett volna olyan szellemi és gazdasági elitje, mely a vendéglátó nép érdekében dolgozott volna, és nem fenyegette volna a befogadó nemzet gazdasági és kulturális érdekeit, szellemi életének és faji életének erőit.

Lehetetlen, hogy évezredek minden nemzeti közössége hibás lett volna a zsidógyűlöletben. A józan ész, a logika, de a múlt és jelen minden történése is az ellenkezőt bizonyítja.

A hibának tehát a zsidóságban kell lennie. Talán némelyekben tudatosan, de lehet, hogy az egész fajtában tudat alatt is benne él az oktalan és értelmetlen — mert meg nem alapozott — uralomvágy. A hiba valahol azokban a törekvésekben van, mely távoli célok és a vendéglátó nemzettel ellentétes célok követésében nyilvánkozik meg. A hiba valahol egy titkolt vagy tudatalatti parazita világnézetben

keresendő. Az alkotásra való képtelenségben. Ugyanabban az okban, arai más trópusi népeket — négereket stb. — vadít neki az életkeresés és hatalmaskodás vágyának, anélkül, hogy koraérésű fajtájukban meglenne a megfelelő képesség. A zsidóságnál — a néger és egyéb trópusi fajtákkal szemben — ugyanakkor egy „átvett” faji jellegű vallás még növeli ezeket a vágyakat...

*

A legridegebb tárgyilagossággal szemlélve a zsidóság ügyét, nem lehet tagadásba venni a tényeknek ezt a bizonyító erejét. De ha tagadnák is némelyek, kétségtelen, hogy a zsidóság mindenütt ahol megjelenik, problémát jelentett és jelent. A zsidóság, mint kompakt tömeg, mindenütt izgató hatással van egészséges más nemzeti ösztönök, történelemalkotó erők megnyilvánulására; mindenütt reakciót kelt. Csak széthullóban lévő faji, nemzeti organizmusok nem termelik ki az egészséges reakciót vele szemben. És csalt azok tagadják a zsidókérdés létezését, akik tudatlanul vagy tudat alatt a zsidó érdekek hatásvonalába kerültek.

Itt felmerül a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is az, hogy — „zsidó”?

II.

Zsidó történelem

Az assyr-babiloni birodalom helyén az ókor elején egy hatalmas birodalom állt: Sumeria vagy Sumiria. A birodalom népeleme egy minden valószínűség szerint turáni népfaj volt, mely csodálatos alkotó erejével, intelligenciájával bámulatot keltő kultúrát termelt ki.

Talán a regebeli Atlantiszból jött a nép, vagy máshonnan? Tény, hogy ősi regéi arra vallanak, hogy a földrés, melynek fiai voltak, vízözönben pusztult el. Az akkori korban is meglepően mély filozófiájuk az egyistenhit felé hajlott. A köznép ugyan képletesen bálványokat imád és ezeken keresztül tiszteli a Teremtőt, jelképeket farag és azokat imádja, de a vezetőréteg mindezen keresztül az egyetlen és mindenütt jelenvaló „Mindenhatót” tiszteli a ceremóniák mélyén és „Isten kiválasztott népének” nevezi magát. (Lásd a legújabb egyiptológiai kutatások eredményét!)

Írásuk az ékírás, a turániak későbbi rovásírásához hasonló. Nyelvük kifejező, fejlődésképes.

Évszázadok múlnak el, mikor a büszke, jólétben élő birodalom területén kultúrátlan, fétisimádó, trópusi fajta jelenik meg. Szét-szórtan élő pásztornép fiai: sémiták, a zsidók ősei. Csodálkozva látják a gazdag életet, az ismeretlen kultúra fényét és erejét. Az afrikai hasonló félvad, rokon törzsekhez hasonlóan nagy utánzó képes-

séggel rendelkeznek és hamarosan át is veszik a meglévő kulturális külsőségeket. Kifogyhatatlan vitalitással vetik rá magukat az új életre és a gyermek mohóságával szedik fel a nekik új külsőségeket, csillogó csecsebecskéket.

Néhány évszázad múlik el és a birodalom életének első frontjába kerülnek. Talán sumirnak képzelik mar magukat és felőlük az államalkotó nép ruháját. Már múltjuk van. Történelmük. A sumirok kisajátított történelme. A sumir nép legendája a világenderemtésről, a vízözönről és hős cselekedetéről szintén az övék lett ez idő alatt, Ádám és Éva és Nőé kissé átköltve és a maguk fejletlenebb fantáziájának megfelelően alakítva ugyancsak bevonul regéik közé...

Mégis külön test maradnak a birodalomban. Az átvett hit, kultúra csak máz rajtuk. Mélyebbre hatolni nem tudó lelkiségük felszínes, bizonyos kultúrfokon túl nem ható, alkotásra képtelen lényük s az ebből fakadó, gyors utánzási hajlamuk és mindenhez alkalmazkodó természetük, — melynek nem lévén meg a lélekből fakadó magasztosabb sok emberi gátlása, — fürge és gyors kereskedőkké, politikusokká teszi őket. S minden helyzetben az ár tetején úszva kézbe kerítik a birodalom gazdasági és nagyrészből politikai hatalmát is.

Még van egy zökkenő. Az alsó rétegekbe beszivárgó újabb sémi tömegek vissza-visszacsapnak a régi barbarizmusba, fétisimadásba. Még néha újra imádkoznak az aranyborjú előtt. De ez már nem jelentős esemény. A zöm fenn van. Átvette az uralkodó szerepét, átvette a múltat, a vallást annak ellenére, hogy lényegében nem értette meg. Átvette úgy, hogy éppen az idegensége miatt későbbi korokban a Talmud-magyarázat szörnyűségeibe kényszerült éppen amiatt, mert lelkében idegen maradt számára az új és lényétől elütő hit. (A sok átalakítás ellenére is.)

A birodalom azután egy napon kétfelé szakadt. Az egyik rész már zsidó uralkodót is választ. És itt kezdődik Sumeria haldoklása ...

... Harcok jönnek. Sumeria elpusztul. Kultúráját Assyr-Babilonia. Egyiptom veszi át. A zsidó uralom azonban nem tudja tovább fenntartani a kultúrát. Nem tudja továbbfejleszteni az államot. A meglévőből él, amíg futja. A sumer-babiloni, majd egyiptomi kultúrát később az állammal érintkezésben lévő görögök veszik át és fejlesztik ki, hogy azután továbbadják Rómának és később egész Európának. A kiválasztott sumir nép történelmét, hagyományait az örökség terhére gyenge nép, a zsidóság mentette át úgy, ahogy főként az ótestamentumban olvasható.

Meg kell még említeni a teljesség kedvéért, hogy a szétzüllött sumir-sumer nép útja a legendák szerint és nyelvi emlékeik szerint valószínűleg Előázsia, India, Tibet felé vezetett. Egyes törzsek talán különböző turáni népek ősei lettek. Talán ők adták vezérek elemét a népvándorlások turáni származású törzseinek és népeinek is.

Nyelvük, kultúrájuk nyoma itt-ott felbukkan ma is. Még a magyar nyelv ősi gyökeinek seregéről is ki lehet mutatni a sumer eredetet. S talán ez ejthette régen tévedésbe jó Pálóczi-Horváthunkat, aki azt a meglepő felfedezést tette, hogy a Biblia „Pözsög a magyar szavaktól“, amiből egyidőben majdnem a zsidó-magyar rokonságot sütötték ki nekibuzdult nyelvészeink. Ma azonban már világos, hogy a zsidóknak sumer kapcsolatai vannak a szavak mögött.

Meg kell még említeni azt is, hogy a fentiek alapján a zsidó „történelemlönyv“, az Ó-testamentum sem teljesen zsidó származású. Maga a zsidóság sohasem tudta magáévá tenni. Nem értette és nem érezte, mint ahogy egy úgynevezett „asszimilált“ magyar zsidó sem érzi át soha az Álmos és Emese vagy Árpád történetének lényegét. Ezt bizonyítja az is, hogy a zsidóság — az Ó-testamentummal szemben, melyet nem értett — igyekezett külön kifejezni a maga lelkiségét a Talmudban, melynek szelleme, beállítottsága, jellege teljesen más, mint az Ó-testamentumé. Kicsinyesebb, szőkébb világú.

#

A zsidóság ma mindenesetre vérségileg nem egyezik az ókor sémitáival. Azóta rokon afrikai népelemekkel és vérrel vegyült, mint a beduin, hethita, hamita, a néger és arab, ami nem vált javára. Ez a vérkeveredés egy ízben már szinte megsemmisüléssel fenyegette a zsidóságot. Ám a kíméletlen és a minden más népénél kegyetlenebb fajvédelmi intézkedések, melyek lakóhelyükről kitiltották az idegeneket, az így bevezetett belterjes kitenyésztes útján a kevert vérelemet állandósították. Így is kétfelé szakadt a zsidóság a későbbi vérkeveredések folytán. Egyik részük az úgynevezett spanyol zsidó, mely mór vérrel is keveredett, másik részük pedig a keleti zsidónak nevezett tömeg. Jellemző, hogy kölcsönösen gyűlölik egymást.

III.

Zsidóüldözések az Ó-kortól kezdve

A zsidóságot mindennél jobban jellemzi azonban történelmük olyan fejezetei, melyeket „zsidóüldözések“ gyűjtőcím alatt foglalhatunk össze. Az antiszemitizmus nem mai találmány. Mindenütt, ahol zsidó van vagy volt, felütötte a fejét. Érdemes végignézni a zsidók történelmének ilyen fejezeteit.

A bibliából ismert egyiptomi rabság és ezt megelőző zsidóüldözések közismertek. Kezdjük azonban a babiloni fogság megszűnésével.

Krisztus előtt 586-ban kerül vissza a zsidóság a babiloni fogságból Palesztinába, hol később római impérium alá kerül. Érdekes,

hogyan Róma, mely mindig és mindenütt okosan gyarmatosított, pontosan a zsidókkal szemben tett kivételt. Őket széjjelugratta, miután belátta, hogy nem tud velük mit kezdeni.

Krisztus születése után Vespasianus volt az, aki először szórta szét a világban a zsidókat.

135-ben Krisztus után Julius Severus Palesztinában a zsidók nagy részét leöleti, a többi kiűzi.

161—180-ban Marcus Aurelius szigorú rendszabályokat hoz ellenük az egész római birodalomban.

320-ban A spanyol félszigeten tűnnek fel működésükkel, melynek eredménye, hogy az illiberisi zsinat törvényt hoz ellenük.

336-ban Nagy Konstantin, császár a hivatalviseléstől eltiltja őket.

363-ban újabb zsidóüldözés tör ki az egész római birodalomban.

455—58-ban II. Jesdegárd perzsa király kiűzi őket a perzsa birodalomból.

518—531 között Kábád perzsa király „végleg” kiűzi őket.

527—565-ben Justiniánus császár megfosztja őket polgárjogaiktól.

600-ban Mohamed, — aki eleinte „szerette” őket — kiveri az általa uralt területről valamennyit.

600-ban a nyugati gótok királya is kiűzi őket. (Kelettől nyugatig, a gót birodalomtól Perzsiáig már zsidóprobléma van ...)

612-ben Sisebut gót király űzi ki őket.

G2S-ban Heraklios bizánci császár szigora elöl a zsidók egy része a kazárokhöz menekül.

680-ban Omár török császár az első a történelemben, aki megkülönböztető jelek viselésére kényszeríti a zsidókat.

Egyidőre megnyugvás jön a zsidókérdésben birodalmában, de később mégis minden megjelölés ellenére kénytelen kiűzni őket, hogy birodalma nyugalma helyreállítsa.

969-ben a kazárok között letelepült zsidókat az oroszok széjjelkergetik. A kazárok, — akik között a zsidók uralma alatt elterjedt a zsidóhit, — bár fajilag érintetlenek maradtak — most sorra visszatérnek államukba.

1011-ben Eduárd angol király a zsidók vagyonát a Korona tulajdonává nyilvánítja. Egyszerűség okáért a zsidókra is kimondja, hogy ők is az angol Korona „tulajdonai” vagyonukkal együtt.

1148-ban nagy zsidóüldözés tör ki Spanyolországban. Érdekes, hogy ekkor az üldözés már kiterjed az álkeresztényekre, (kikeresztelkedettek, a „marannos” — héberül „anuszim” zsidókra is. Ezekről a hazai Pallas lexikonunkban olvashatunk épületes dolgokat, melyek nemcsak a zsidókra, de a „kútfőnek” számítható lexikonunkra és azok szerkesztőire is jellemző. A 16. kötet 1207 lapján Isac de Ramora-val kapcsolatban írja, aki mint marannos, (kikeresztelkedett) játszott szerepet Spanyolországban, hogy *kikeresztelkedése után Mária osztrák császárnő gyóntatójává lett, azután később visszatért a zsidó hitre....*”

Az 1215-ik lapon pedig így ír a lexikon: *A hátramaradt átkeresztények közül sokan az inquisitio évszázadokon át folytatott üldözéseinek estek áldozatul, sokan megszöktek és többnyire Hollandiában kerestek és találtak is új hazát, hol nyíltan visszatértek régi hitükre...*“

A lexikon 1215. lapjának első hasábjára így ír az ekkori zsidóüldözésekről:

„Az üldözöttek részben elmenekültek részben színi eg felvették a kereszténységet. Az utóbbiakat (Márannos héberül anuszim, azaz kényszerítettek), mivel igaz hitűségükben nem bíztak, éber szemmel figyelték, gyakran üldözték, úgy, hogy vagy elmenekültek, vagy ősi hitükre visszatérve, hősiesen szenvedték a martíromságot.” Meg kell jegyeznünk, hogy a lexikonnak többek között ezt a részét is zsidó írta. Ép úgy a többi lexikonoknak azokat a részeit is, melyek aztán sokszor döntően befolyásolták a magyar értelmiség állásfoglalását a zsidókérdésben.)

1096. A Rajnától Regensburgig és Prágáig a keresztes hadak üldözik a zsidókat.

1146. Ebben az évben is a keresztes hadak zsidóüldözése folyik.

1181. Vérvád alapján Párisból és környékéről űzik el őket.

1189. szeptember 3. Oroszlánszívű Richárd angol király uralkodása alatt hatalmas pogrom Londonban, továbbá Norvick és York grófságokban.

1198. IV. Henrik és III. Konrád német császárok elrendelik, hogy birodalmukban zsidó polgárjogot nem nyerhet, földbirtoka nem lehet, céhekbe nem léphet. Külön gettóban kötelesek lakni és megkülönböztető zsidó jelet kötelesek viselni.

1189. A németországi Bopardból vérvád miatt kiűzik őket.

1171. Olaszországban Bolognából űzik ki őket vérvád miatt.

1196. Bécsből kiűzik ismét őket vérvád miatt.

1198. Nürnbergből kergetik ki őket.

1199—1216 közötti időben János angol király mindenüket elkozza.

1205. Halléből kiűzetnek.

1212. Gothából is kiűzik őket.

1216—72. III. Henrik angol királynak elődje erélyes intézkedései ellenére már ismét meggyűlik baja a zsidósággal. Zsidó jelet parancsol rájuk.

1221. Erfurtból kiűzik őket.

1225. Mecklenburgból és Boroszlóbból vérvád miatt űzik ki őket.

1233. Maimuni rabbi írásait Franciaországban elégetik.

1235. Fuldából kergetik ki őket vérvád miatt.

1240. Hitvita indul Párisban és Montpellierben. Ennek eredménye alapján zsidóüldözés következik.

1242. Franciaországban minden zsidó írást hóhér éget el.

1241—1285-ig Majnafrankfurtból, Bieleseből, Hildesheimből, Weisenburgból, Magdcburgból, Barcelonából, Lorchból, Becherajból, Münchenből kergetik el őket, mindenütt vérvád miatt.

1289- ben egész Bajorországból kiűzik őket. A vád, hogy a szent ostyát meggyalázták.

1290- ben első Eduárd angol király végleg száműzi őket.

1306. Szép Fülöp francia király 100 ezer zsidót kitesz Franciaországból.

1315. X. Lajos súlyos feltételekkel megkegyelmez a zsidóságnak.

1320—21. Franciaországban nem csillapodik a zsidóüldözés. Az u. n. „pásztorosok” üldözik őket, majd pedig az üldözés általánossá bővül, mert a kutak megmérgezésével vádolják a zsidókat.

1328. Navarrából kiűzik őket.

1336—38. Elzászban és Sváországban Armleder vezérlete alatt pogrom folyik, majd 1346-ban a flagellánsok üldözik őket az egész német birodalomban.

1348. Spanyolországban is a kutak mérgezésének gyanúja miatt indul zsidóüldözés. Érdekes megfigyelni, hogy egy-egy erőteljes zsidóellenes intézkedés után is milyen hamar visszakerülnek a zsidók azokba az államokba és azokra a helyekre, ahol a meglévő konjunktúra folytán anyagi érdekük a megtelepedés. Egy-egy környékről csak akkor tűnik el a zsidóság, még üldözés nélkül is, ha a konjunktúra lehetőségei elmúltak.

13-18. Németalföldön is felmerül a vérvád mellett a kútmérgezés gyanúja. Emiatt üldözés következik.

1391-ben Szevillából és a Baleári szigetekről üldözik el őket.

1394. VI. Károly Franciaországból ismét kiteszi a zsidókat. Egy részük elsősorban lengyel, orosz és Németföldre menekül.

1412. Spanyolországban ghettókat, úgynevezett „judériákat” állítanak fel és csak itt szabad lakniok.

1413. A tortosai hitvita után zsidó jelvényt rendelnek el Spanyolországban. Ebben az időben a spanyol és francia területeken helyezkedik el erősen a zsidóság épp úgy, mint a kalmár nép, az angol is. Az ókori földközitenger melletti pezsgő kereskedelmi élet után most errefelé van az arany főútvonala.

1420—52-ig Ausztriában, Freiburgban, Svájcban, Kölnben, Szászországban, majd újra Zürichben, Speierben. Mainzban, Bajorországban, Sziléziában vannak zsidóüldözések.

1492. március 31-én V. Ferdinand 300 ezer zsidó ellen él a vagyonek kobzás jogával.

1492. Portugáliában II. Juan király nyolc hónapra befogadja őket.

1496-ban már annyira otthonosak Portugáliában, hogy Nagy Emánuel a régi kevéssel együtt kiűz minden zsidót.

1493. Katholikus Ferdinánd Szicíliaiból veri ki őket.

1500. után Olaszországban is gettóba szorítják őket és zsidó jelvényt kell viselniük.

1510-ben Németországban Brandenburgi Jochim vérvád miatt 30 zsidót megégett, ugyanekkor eltiltja a zsidókat a kereskedéstől,

ki tiltja őket a céhekből és kötelezővé teszi a zsidójelet és a gettóban lakást.

1551. Zsidó üldözés Bajorországban. 155-ben a Píalzi tartományban.

1553—60 a zsidó írásokat Rómában, Velencében, Bolonyába hóhérral élettelik el.

1573-ban Brandenburgból, 1615-ben Frankfurtból, 1616-ban Svájcból, 1618-ban Bázeltól, 1622-ben Appenzelből, 1634-ben, Zürichből, 1655-ben Schaffhausenből, 1670-ben az osztrák örökös tartományokból űzik ki őket.

1648—61-ben Lengyelországban kitört a Chlumetzky-féle zsidóüldözés, amely három év alatt közel félmillió Zoidót irtott ki...

IV.

Jönnek a forradalmak, jönnek a zsidók

Az 1700-as években már csökken a zsidóüldözések száma. Az erős rendszabályok visszaszorították a zsidóságot és a Gettó jó fegyvernek bizonyult. Nincsenek már annyira szem előtt. Élik a maguk életét. Csak egyéenként — egyes kiválasztottak — jutnak szerephez az egyes közületek életében, így a tömegek részéről rejtélyes életük nem olyan közismert s így a tömegek gyűlése sem éri annyira őket. Azonkívül úgy látszik időlegesen tanultak valamit a múltból és munkájukat még nagyobb titokban és még nagyobb óvatossággal folytatják. Még így is felüti fejét itt-ott egy-egy vérvád, mérgezési vád stb. Ezeknek azonban országos jellege nincsen.

Az 1800-as évek forradalmi és nagy jelszavai mögött azonban érik az ötlet, melyen át újra ki akar merészkedni a zsidóság a gettóból. Szabadság, egyenlőség, testvériség... emberiesség...

A nemzetközi zsidóság hirtelen ráveti magát az új eszmékre, melyek eredeti célkitűzéseikben a népek megváltására teremtődtek, de a népek közül egyetlen egyet sem váltottak meg.

Csak a zsidóságot.

A jelszavak az újra feltörő nemzetközi zsidók szabadalmazott fegyvere lettek. Kisajátították ezeket az új jelszavakat és minél gyorsabb igyekezettel lekaparták róluk még azt a csekély értelmet is, ami mögöttük meghúzódott. Azután logikus következmény képpen jött folytatásának a tisztán zsidó marxizmus... liberalizmus de minek ezeket magyarázni.

Minden nemzeti rétegnek, minden osztálynak, minden felekezetenek készen állt a keretszerű csapda, melybe bele fuvolázták ezeket, mint a hamelni mester a patkányokat a vízbe és míg a szabadságharcok csak új szolgátságot, új nyomort, új bajokat zúdí-

tottak egyes nemzetek népének nagyrészere, addig a nemzetközi zsidóság váratlan fellendüléshez jutott.

A ghetók kapui kitárultak és a szombat-zsinórok város részek helyett hirtelen egész földrészeket kerítettek már körül. S amint az egyenjogúsítás pillanatnyilag szinte szándékosnak tetssző fellendülést eredményez, amikor a zsidóság már megszerzi a gazdasági hatalmat s így az uralom fegyvereit, abban a pillanatban még ez a „liberális” fellendülés is megszűnik.

Idézzük itt emlékezetül Mózes II. könyvének XXVIII. részéből a 27—30 verseket:

„... És Isten szólt, ezeket mondván:

27. Az én félelmemet bocsátom előtted és minden népet, amely közé memii fogsz, elrettentek: És minden ellenségeidet megfutamtom előtted.

29. Nem üzöm ki előled mind azokat egy esztendőbe, hogy a föld el ne pusztuljon és megsokasodjanak ellened a mező vadjai.

30. Lassan lassan ütöm ki azokat előled, míg megszaporodol és a földet bírhatod”.

V.

Zsidók a magyar őshazában

Mi a zsidóság szerepe a magyar történelemben? Ezt szemben a mai áltudományos és tendenciózus megállapításokkal, legfeljebb ilyen formában kellene meghatározni: „A zsidóság szerepe a magyar történelemben a zsidó kiadásokban megjelent lexikonokkal kezdődik. Ott is pedig Kohn Sámuel főrabbiával” Ilyen formában kellene kezdeni ezt a fejezetet, mert ezekből a lexikonoktól és a benne író rabbitól szedte ebben a tekintetben az idevonatkozó „tudását” jónéhány elmúlt sőt ma is élű generáció. Evvel bizonyított a vitákban. Evvel kábította magát, ha még úgy is érezte, hogy itt valami nincs rendjén és ha mégúgy érezte is, hogyha más nem, hát a legegyszerűbb tükör is megcáfolja a lexikoni tudományt.

Különösen két közéletű lexikon volt az 1900-as években, mely a magyar nemzet gerincének az úgynevezett közép-osztálynak tudományos forrásmunkája lett. (Az iskolai tankönyvek halgattak és hallgatnak minden zsidó vagy faji problémáról, mint a csuka. Oh liberalizmus! Oh szabadkőművesség! Oh Habsburg uralom! Boldog kor emlékei.) A két lexikon az „Atheneum kézi lexikona” és a Pallas” lexikon. Nézzük, mit mondanak.

Az Atheneum lexikonban a II. kötet 373 lapján a kazárok címszó alatt a következőket találjuk:

„Atila idejében a Volga mellékén laktak a Kazárok és midőn I. Romanus császár a római birodalomból a török pedig a maga, területéről kiüldözte a zsidókat, ide menekültek és a kazárok 786—809-ben Bulán Khagán alatt áttértek a zsidó vallásra. (A régi Szumir példa nyomán ez nem csoda. A szerző.) A kazárok közvetítették kelet és nyugat között a kereskedést. (Nyilván a közéjük vegyült zsidók.) A IX. században már a' keleti Kárpátoktól és a felső Dnyepertől a Volgaig a Kaukázustól az Oka folyóig ők voltak az urak”.

Arról nem szól a lexikon, hogy ezek az „urak” a zsidóhitért, de fajilag nem zsidó kazárok voltak-e még vagy talán már a fölük telepedett és elenyészően kis réteget jelentő új urak a fajilag is zsidók. De nézzük tovább:

„A magyarokkal már az őshazában élénk összeköttetésben voltak, sőt felettük a felsőbbség bizonyos nemét gyakorolták (! ! !). Így midőn az őshazából Lebédiába indultak a magyarok: a kazár khagán tanácsolta nekik, hogy egyik vezérüket Elődöt királlyá Válasszák”.

Megint kedves a lexikon, mikor megállapítja, hogy a kazár — nyilván a zsidó — gyakorolt felsőbbséget a magyarokon. Ő adott tanácsokat. És megint finoman azonosítja a zsidóvallású kazárt a faj zsidóval.

„Mii:or pedig mostani hazájukat elfoglalni jöttek, Kievnél csatlakozott hozzájuk egy kazár törzs: a Kabarok, akik beolvadtak a magyar nemzetbe”. (Hivatkozás a zsidó Vámbéri Magyarok eredete című művére 1882. Egyik zsidó hivatkozik a másikkra.)

Megint egy szó sincs arról, hogy a Kabar csak *zsidó* vallású volt, de vérségileg nem sok köze a zsidó uralkodó réteghez.

Most lapozzuk fel a Pallas lexikonnak a zsidókról szóló részét (16. kötet 1218 oldal). Ott olvassuk:

„Vájjon a beköltöző magyarok a honfoglalás előtt ismerték-e már a zsidókat, vagy zsidó hitű kazárok velük jöttek-e Magyarországra? Több, mint valószínű. Mellette szól azon történelmi tény, hogy a honfoglaló magyarokhoz csatlakozott kazárok (kabarok) nagyrésze már régebben felvette a zsidó hitet, továbbá azon körülmény, hogy legrégebb okiratainkban (?) meglepő sűrűn előfordulnak a zsidó szóval összetett vagy ebből képzett helységnevek (pld. Zsidányföldre, Zsidópatak, Zsidótábor, Zsidóvár, stb.) Végre azon tény (?), hogy a zsidók Magyarország első két századában a honfoglalók minden jogával bírtak, a magyar nép életével a legbensőbb kapcsolatban álltak és sűrűn éltek velük egyes házasságban, mitől csak az egyház (?) ismételt tilalma szoktatta le őket. Szt. László alatt hoztak először korlátozó intézkedéseket ellenük... stb.

Az óvatlan magyar honnét tudta volna, hogy a tudományos mezbe bújtotott írás végén a „Kn” betűk Kohn Sámuel rabbit jelentik. Honnan tudta volna, hogy a tudomány mezében jelentkező nagy és sokképű lexikon éppen nem az a kútfő, aminek gondolta volna és így körmönfont beállítással összezavarja a vallást, fajt és

beállítja a magyar múltai úgy, mintha a sémita származású zsidósággal került volna vérségi kapcsolatba a honfoglaló magyarság. Ami természetesen nem volt igaz soliasem. Kohn Sámuel beállításában úgy következnek a dolgok, mintha már a hétvezér korában ott állt volna a „mai” zsidóság. Holott nem állt ott, ha a zsidó hitet felvett kabarok (ha ugyan a velünk sodródó törzsek között egyáltalán volt ilyen) velünk is jöttek. Mert akkor ezek épp úgy nem voltak a mai értelemben vett zsidófajuk, mint ahogy az arab nem az, aki nem eszi meg a disznóhúst és a szombatos sem az, aki Jehovához imádkozik.

Igaz, hogy a zsidókat érintő első tiltó rendelkezés Szent Lászlótól való. De ez az intézkedés nem egy itt letelepült vagy pláne beházasodott, sőt velünk közösségben élő zsidóság ellen szól. A törvény betűje arról szól, hogy a jövőben netán beáll esetben „ha zsidó keresztény nőt venne feleségül, vagy általában keresztény személy lenne nála szolgaságban, ez szabadon eresztessék” (associaverint és detinuerint kifejezések feltétlenül a jövőre vonatkoznak).

Ugyanis ebben az időben indult meg a zsidók özönlése a magyarföld felé. Nem Galicia, hanem ellenkezőleg Németország felől és a kereszteshadak elől. Ezek ellen szólt az első zsidó ellenes preventív intézkedés a kor szellemében. Nyilván nem lett volna rá szükség, ha itt már bizonyos zsidórétegek éltek volna.

Annak pedig, hogy a zsidók itt Árpád idejében sűrűn éltek volna egyes házasságban a magyarsággal, maga Kohn rabbi mond ellent a lexikon más helyén, amikor beigazolja, hogy a zsidók min cion. nemzet kebelében „megőrizték családi életük tisztaságát”. Ez pedig zsidó szemszögből annyit jelent, hogy a zsidóság mindig elszigetelte magát más fajtától éppen a talmud szelleméből következőleg. Mivel azonban a magyar történelemmel kapcsolatban valamit igazolni kellett, tehát igazolták. Korrigálta a rabbi egy kicsit az igazságot, bár teljesen minden lexikon ellenére sem hitte el neki senki, amit megírt.

A lexikon állításainak legkeményebb cáfolatát mégis a szent-istváni kor valóban okiratokból ismert történelme adja. Józan észszel senki sem kételkedhetik abban, hogy ha a zsidók a magyarokkal együtt jöttek volna be, akár kaftánba, akár a kabarok bundájában: mikor Szent István főképp politikai belátásából nemzetét a kereszténységbe vezette és fegyverrel is sietette ezt a folyamatot; mikor őseink régi hitét a legkeményebb eszközökkel irtotta: akkor ugyan lett volna-e türelmes és elnéző a zsidósággal szemben, akiket a keresztény világ akkor és az előtt is nemcsak az öntudatlan faji, de öntudatos vallási szempontokból is üldözött és gyűlölt.

Nevetni kellene, ha nem volna olyan tragikus ez az egész lexikonos história s ha nem lenne észrevehető mögötte egy finom igyekezet, mely azelőtt és azóta is mindig újra és újra igyekszik bekötni a szemeket és így módot teremteni a zsidóságnak arra, hogy kény-

nyebben, kisebb erővel és áldozattal kakukoskodjon bele más nemzeti életek fészkébe.

A lexikonok, históriája maga azonban csekélység a más téren is folytatott hasonlóan félrevezető munkához. Talán felesleges is rámutatnunk arra, hogy nemcsak a lexikonokat használta fel a zsidóság a maga iránt mindig meglévő ellenszenv eltompítására, hanem a divatos politikai eszmeáramlatoktól kezdve a gazdasági vonatkozásokig és azon túl az irodalomig és tudományig minden módot és eszközt felhasznált, hogy térfoglalását igazolja vagy leplezze. Csak példaképpen hivatkozunk a történelemírásra, ahol a zsidóból lett katolikus püspöktől Fraknoitól Vámbériig és tovább a legutóbbi kor történetírójáig, mindenütt zsidókat találunk az élvonalban és mindenütt megtaláljuk a zsidó illetőleg a faji vonatkozásokban az elkődösítési szándékot. Dehát ezek már megint nagyon közismert dolgok. Ma már ismerjük a zsidóságnak ezt a munkásságát és így nem is kell rá szót fecsérelni.

A különböző zsidó mesterkedésekkel kapcsolatban sokkal többet mondanak azok az intézkedések, melyek magyar viszonylatban egy évtized óta jelzik a zsidóság magyarországi útját. Régi törvények beszélnek erről és minden kommentár nélkül is bizonyítják, hogy a magyarságnak a múltban is csak baja volt az időnként beszüremlet zsidósággal. Elmúlt magyar évszázadok törvényei beszélnek ezekről a bajokról, még pedig nem hízelgően. Lássuk ezeket a tényeket is egy kicsit közelebről.

VI.

Régi magyar zsidó törvények

A legutóbbi időkben is sok szó esett bizonyos régi magyarországi zsidó emlékekről. Egyenesen olyan beállításban, mintha Magyarországon a zsidóság régi törzsökös együttélő nemzet lett volna a magyarsággal. Kétségtelen, hogy a legrégebb időkben is fordultak elő beszivárgások. Ezek azonban csakhamar erős fajvédő vagy valásvédő törvényekkel találták magukat szemben.

Szent István idejében a rendkívül erős és szigorú államhatalom nem tűrt meg mást, csak keresztényt. Ez maga elég bizonyítéka annak, hogy ebben az időben zsidóság nem telepedett meg állandóan, sőt még időlegesen is alig, a magyar sorok között. Utánna néhány évtizeddel azonban, mikor a szentistváni szigor, — mely még az új hithez nem ragaszkodó magyarok százait is félreállította az útból — enyhült, valóban hirtelen zsidó tömegek rohanták meg az új üzleti lehetőségeket adó magyar földet.

Abban a pillanatban azonban — nagyrésztben egyházi befolyásra — már meg is született az első zsidótörvény. Az 1092 év-

ben Szent László már törvényben védekezik a zsidóságban rejlő veszedelem ellen, Szent László törvénye Decretum I. 10 art, kimondja hogy

Ha zsidó keresztény asszonyt vészen társul magához vagy valamely keresztény személyt szolgaságban tart az ő házában, vegyék el tőle és adják vissza annak szabadságát, aki pedig eladta volt attól árát vegyék vissza és legyen az a püspökök jövedelme.

Ugyancsak Szent László Decretum I. art 26 kimondja:

Ha valaki vasárnap vagy más napon nagyobb ünnepen talál zsidót munkában, tehát hogy a kereszténység meg ne botránkozzék, valamelyik szerszámmal a zsidó dolgozott vessze el.

Szent László után Könyves Kálmán is kénytelen szigorú eszközökkel fellépni a beszüremelő zsidóság ellen. Kálmán király Decretum II. De Judais 1095. évben így rendelkezik. Caput I):

. . . Ily törvényt szerzett az ő országában lakozó zsidóknak, hogy keresztény cselédet akármicsoda nyelvű vagy nemzetit legyen venni vagy eladni avagy magánál tartani szolgaságban senki a zsidók közül ne merjen ezentúl.

És ha valamelyik ezen végzést általhágja szenvedje kárát a nála megtalált keresztény cseléd elvesztésével.

Caput II. De mutius Christianorum et Judeorum.

Ha keresztény zsidónak vagy zsidó kereszténynek két vagy három pénzt érő kölcsönt akar adni a kölcsönadó zálogot vegyen a kölcsönvevőtől és keresztény meg zsidó tanuk legyenek jelen, hogyha netalán eltagadná egyik amit a másiktól kölcsönzött vala mégis a zálog és mindkettőjük tanúi bizonyítsák.

Ha pedig egyik a másiknak három pénznél nagyobb kölcsönt adand zálogul és tanukat vegyenek hozzá mindt mondtuk és a pénznek sommáját meg a tanuk neveit írassák levélbe és azt mindkettőnek tudniillik mind a kölcsönvevőnek, mind a kölcsönadónak pecsétjével pecsételjék meg, hogy valamikor ebben a dologban egyik a másiknak méltatlanságot akarna tenni az írás és mindkettőjük pecsétje bizonyítsa meg az igazságot.

Caput III. De emptioibus et venditionibus Christianorum et Judeorum.

Ha zsidó kereszténytől vagy keresztény a zsidótól vásárol valamit meghihető keresztény és zsidó tanuk neveit írassa levélben és a levelet mint az eladó mint a vevő írassa levélben és a levelet mint az eladó mit a vevő pecsétjével megerősítvén. tartsa meg magánál, hogy ha valamikor ezen vételből tolvajsággal vádoltatnék, a nála megismert lopott árúnak urát adhassa és a feljebb említett tanukat előállítván megmenekedjék.

1. §. *Ha pedig a megismert lopott árú eladóját előállítani nem*

tudná de a pecsétes írást felmutatja a beírt tanuk hite alatt szabaduljon.

2. §. *Ha pediglen keresztény tanúi nincsenek, de meghihető zsidó tanukat állít elő azoknak a zsidók törvénye szerint letett hitek után fizesse meg a lopás bírságát négyszer.*

3. §. *Hogyha sem a megismert úrúnak urát nem adhatja sem pecsétes levelet nem mutat fel ítéltesék meg az ország szokása szerint és fizesse meg a lopás bírságát tizenkétszer.*

Ezek azonban csupán enyhe kezdetét jelentik a zsidók elleni erősebb rendszabályoknak. II. Endre már erélyesebb eszközökhöz kénytelen folyamodni a zsidó terjeszkedés ellen. Alkotmányunk egyik alapvető pillére az Arany Bulla is tartalmaz ebben az irányban érdemes rendelkezéseket. Ebből kitűnik, hogy most már nem csak a hitek és cselédek körül van baj, hanem sokkal fontosabb és életbevágóbb gazdasági ügyek körül kellemetlen a zsidóság. Az Arany Bulla 24. cikkulusa kemény rendelkezéseket tartalmaz.

1222. Arany Bulla Art. 24. Quod ismaelitae et judaci non teneant officiolatus . . . Pénzváltó kamara-ispánok: sókamarások és vámosok országunkbeli nemések legyenek.

1. §. Ismaeliták és zsidók ne lehessenek.

Tizenegy évvel később Endre még keményebb rendszabályokhoz kénytelen nyúlni az ország közhangulata miatt. A beregi erdőkben esküt tesz, hogy hivatalokban zsidót nem tűr.

VII.

Az első megkülönböztető zsidójel

Ugyanitt először a magyar törvényhozásban elrendeli, hogy a zsidók ezután megkülönböztető jelet viselnek. Ez a magyar törvényhozásban az első „sárga folt” melyet a zsidóságnak viselnie kell.

Ezután egyideig nincs komolyan zsidóellenes intézkedés. Jó ideig, — majdnem két évtizedig csend van. Közben a tatárjárás dúlja fel az országot. A tatárok vezére felszólítja a magyarságot, hogy lázadjon fel az idegen urak ellen és úgy is mint Kelet egyik előretolt őrszeme teljesítse a Kelettel szemben levő kötelességét, rázza le a főurak és főpapok igáját.

A magyar sorok, — sokszor szociális elesettségük ellenére is átérzik keresztényi hivatásukat és azt a kötelességet, mely immár a nyugáthoz fűzi őket és felveszik a küzdelmet. Utánna IV. Béla — meneküléséből visszatérve — megkezdí az országépítész munkáját. Ebbe kénytelen a zsidókat is bevonni, akik nyilván kínálhatták neki az akkori idők Speyer kölcsönét. Megszorult állapotában elfogadja közreműködésüket, bérbeadja nekik a közjövédelmet, pénzt köl-

csönöz és ezekért természetesen kénytelen némi kiváltságokat adni. Behozza a zsidóbíró intézményt, oltalmat ígér. Még így is azonban csak mint vendéget tekinti a zsidót és kimondja, hogy zálogos birtokon zsidó földesúri jogokat nem gyakorolhat.

VIII.

Zsidók és kéj hölgyek „vörös falija“ és az első magyarországi Gettó

12T9-ben összeül a budai zsinat. Eddig a zsidók nyilván ismét nagyon terhesekké váltak, mert a zsinat rendkívül szigorú intézkedéseket léptet ellenük életbe. Kimondják, hogy a zsidók és kéj-hölgyek

*balmellükön köralakú posztóból készült vörös foltot tartoznak
viselni.*

Egyben elhatározzák, hogy a zsidók csak elkülönített városrészben lakhatnak és ezt Budán körülkeríteni is parancsolták.

1360-ban már Nagy Lajos király bölcs intézkedései mutatnak a zsidó veszedelem okozta bajokra. Nagy Lajos nem sokat teketóriázik velük, hanem egyszerűen számúzi a zsidókat az országból. Tíz év múlva bizonyos részben beereszti őket újra, — ki tudja milyen külpolitikai okok miatt vagy anyagi okok miatt, — ám a keresztényekkel szemben fennálló zsidó követeléseket érvényteleneknek nyilvánítja.

Zsigmond uralkodása alatt megengedik nekik a kereskedést. Ám ugyanakkor

felmerül az első magyarországi vérvád.

1494-ben Nagyszombatban már zsidókat égetnek a vérvád miatt. Néhány évtizeddel később 1526-ban — a mohácsi vész esztendejében a székesfehérvári országgyűlés ismét számúzi a zsidókat. Az akkor zavaros időkben azonban csak Pozsony és még néhány város foganatosítja az intézkedést.

1529-ben Bazinban 1540-ben Nagyszombatban tör ki zsidóüldözés. 1598-ban pedig erőteljes közhangulat nyilvánul meg ellenük mert a vádak szerint

a „török mellett fogtak“.

Ebben az időben Rudolf uralkodásának idejére esik az 1578. évi decretum Art I Caput II, 3 mely a következőket mondja:

... De a zsidókat és anabaptistákat akiknek házuk van (akik Magyarországon igen kevesen vannak), hogy minél előbb kiköltözzenek kétszeres teherviselésre és adóra szorítsák . . .

Ugyancsak Rudolf 1593 IV. Art kimondja ... az anabaptistákat és zsidókat is adózásra kell szorítani ... és pedig az anabaptis-

ták fejenként 12 dénárt, a zsidók pedig húsz dénárt fizessenek . Később 1595-ben ezt az összeget ötven dénár-ra emelték fel havonta.

Ferdinánd egyik rendelkezése még élesebben megvilágítja a zsidóság és magyarság viszonyát. Az 1625. évi törvény II. Art. 28. 3. §. kimondja, hogy a zsidókat rá kell szorítani a taksafizetésre anélkül azonban, hogy ezzel az országba bekebeleznék őket.

IX.

Hűtlen és lelkiismeretlen zsidóság

Ez a habsburgi Magyarország helyzete. Erdélyben a vallásszabadság bajnokai uralkodnak. Ám úglátszik már akkor felfedezték, hogy a zsidónál nemcsak a vallás jelenti a lényegét, mert Bethlen Gábor is kénytelen rendelkezni róluk. A nagy fejedelem — bár poétikájánál fogva elég türelmes velük, mégis gettóba parancsolja őket.

1630-ban Ferdinánd a Deer. III. Art. XV. 2-ben a zsidókat a harmincadok és vámok haszonbérletéből elmozdítja. Ezt III. Ferdinánd is megerősíti a következőkben (Art. 81., 8. §.) Ez alkalommal megújítjuk, mint akik az ország jogainak nem részesei, hűtlenek és egészen lelkiismeretlenek (szó szerint „judaci veluti iurium regni non capaces, infideles et nulla consciencia praediti . . .) a vámok bérlésétől a jelen országgyűlés befejezése után minél előbb elmozdítsák s hogy az ellenkezőleg cselekvő legott a vám elvesztésének büntetésébe essék”.

Két évvel később nyomatékosan hangsúlyozzák ugyanezt és hozzáfűzik a következőket: ... És ezen felül ezeknek valóságos foganatosítása céljából, — úglátszik akkor is voltak akik a zsidóellenes intézkedéseket a maguk lekötelezettségei miatt nem kellő szigorral hajtották végre, — elhatározzák, hogy minden vármegyében ahol a vámszedésre eféle zsidókat alkalmaztak, az illető vármegye alispáni hivatalvesztés büntetése alatt ... a színhelyre menjenek és teljes hatalmukba álljon, hogy a falut, vagy várost,

ahol a vámot zsidó kezeli. . . egyszerűen, minden tétovázás nélkül elítélni és azonnal (minden jogorvoslat kizárásával) a legközelebbi végvidékhez alkalmazni . . .

I. Lipót 1662-ben erős megadóztatásukat rendeli el. 1689-ben a szabad királyi városokból kitiltják őket és a bányavárosoktól is csupán hét mérföldnyire telepedhetnek le.

1684—86-ban ismét erőteljesebb rendszabályokra kerül a sor. Ekkor a zsidóüldözés oka megint igen jellemző formán jelentkezik.

A törökökkel cimboráló zsidók

Ezekben az években sorozatos „atrocitások” történnek a zsidósággal. Az oka, hogy a Budavár bevétele után kiderül, hogyan és miként játszottak, — cimboráltak — a törökkel.

III. Károly 1723-ban Decretum II. Art. 15, elrendeli, hogy a zsidókat a vámoktól mozdítsák el és azok ellen akik ezt az elmozdítást végre nem hajtják, a királyi fiskus perelhessen. Egyben a 4 paragrafusban elrendeli, hogy azokon a helyeken ahol ezt végre nem hajtják” addig az olyan helyen senki se tartozzék vámot fizetni ...”

A Decretum III. Art. 22-ben a 19. paragrafusban a következőket találjuk: hogy a szentgyörgyi végvidékre nem régen bebocsátott zsidóknak úgy onnan, mint a nevezett országok (Dalmát, Horvát és Szlavonország) egyéb helyeiről, ha még valahová belopódtak volna, — való elmozdítását a maga helyén kegyelmesen elrendelni méltóztatott ...”

Mária Terézia alatt ismét baj van. Ő főleg az ország felső részeiben a zsidóknak a görögökkel cs örményekkel együtt a borral való kereskedést tiltja meg. 1749-ben az országban való megtörésükért a türelmi adó keretében külön kötelesek fizetni.

Ezt az adót II. József kamarai adóvá változtatta át, de lényegében ugyanaz maradt és 1846-ig érvényben volt

A zsidók helyzete megjavul

II. Lipót alatt 1790-ben következik az első olyan intézkedés, mely a zsidóság helyzetében könnyítéseket tartalmaz. Ezekben az években már érvényesül a zsidóság nemzetközi „felvilágosító” propagandája és világszerte megkezdődik az az időszak, melyet később a demokrácia és liberalizmus szavával határoztak meg. Lipót a „Zsidókról” szóló dekrétumában (Art. 38) már kimondja, hogy mindaddig, míg a zsidók helyzetéről intézkedés nem történik, a Karokkal és Rendekkel egyetértésben elhatározza, hogy Magyarországon és Kapcsolt Részekben abban a helyzetben meghagyhassanak, melyben az 1790. év január elsején voltak s ha netán kizavartattak volna, visszahelyeztessenek.

Ennek ellenére a zsidóellenes küzdelem megmarad. Peren, Sárosban, Csengerben vérvád üti fel a fejét, de akkor már kétségtel-

lenül megállapítható, hogy a zsidóság sorsában jelentős változás vetkezik.

Ferenc császár 1807-ben megengedi, hogy az újoncok közé zsidókat is felvegyenek. Ugyanezt egy évvel később bővebben megismétli, 1830-ban pedig a Deer. IX. Art. 74. paragrafusában kimondja, hogy „; . a megajánlott újoncok sorába zsidók is vétessenek fel kiknek számát a népesség aránya szerint az illető törvényhatóság határozza meg s akik a zsidó hitközségek útján egyedül *nemzetük-ből* lesznek kiállítandók és besorozandók . . .

Ferenc után V. Ferdinánd már szinte teljesen egyenjogusítja őket. Az 1840. évi XXIX-ben kimondja, hogy mindazok a zsidók, akik Magyarországon születtek vagy az itt lakásra engedelmet nyertek, ha erkölcsi magaviseletük tekintetében nincs rájuk panasz, az egész országban szabadon lakhatnak, kivéve a bányavárosokat, melyekből a bányákra és bányászati intézetekre való tekintettel régi szokás mellett kizárva vannak. Kimondja a törvény, hogy a fennálló feltételek mellett gyárakat állíthatnak, kereskedelmet űzhetnek. Egyben köteleztették, hogy állandó vezetőik és keresztnévvel éljenek és papjaik anyakönyvet vezessenek. Ahol pedig „polgári telkek” (fundus) szabad szerzerzhési jogában vannak, ott ebben tovább is meghagyassanak.

Ezt a törvényt követte azután a kiegyezés idejében az 1867. évi VIII. törvénycikk, mely kimondta a zsidók egyenjogúságát a polgári és politikai jogok tekintetében, egyben kimondotta minden evvel ellenkező törvény vagy intézkedés megszüntetését.

*

Ami ezután következett, az már túlon túl közismert. Az 1894. évi recepció az egyházpolitikai törvények, a liberális kar . . .

De nem múlt el sok idő. Legalább is egy nemzet életében nem hosszú idő alatt ime újra foglalkozni kellett a zsidókérdéssel. Megszületett a két zsidótörvény az utóbbi esztendőben és megszületett a családvédelmi törvény, mely a fajgyalázás büntetését hozta be első ízben a magyar törvénykönyvbe. És ki tudja mi jön ezután..

Eötvös Károly a liberális korban a zsidóság legnagyobb barátja írta a tiszzaeszlári vérvád ügyéről szóló könyvére ezt a címet: „A nagy per melynek sohasem lesz vége“. Ő is megérezte, hogy átmeneti intézkedések és mindenek ellenére a zsidóság elleni harcnak nem lesz és nem lehet vége, ha csak generálisan és alaposan nem rendezik a zsidók ügyét. Talán nemsokára most erre is sor kerriij. Nem szórványos akció keretében, hanem egységesen és világviszonylatban egyszerre.

Ugy érezzük, ez lenne a zsidóság részére is a legjobb. S ha van a zsidóságban bölcsesség és belátás, önmaga fogja siettetni ezt a végleges megoldást.

Felelős kiadó: Borbíró Hugó

Felelős üzemevezető: Schmaller János
Centrum Kiadóvállalat Rt, Budapest.